

Landbruks- og matdepartementet
Postboks 8007 Dep
0030 OSLO

Landbruks- og matdep.	
Saksnr.: 2004/2263	Doknr.: 18
Mottatt: 16 FEB 2005	ATR / JUR
Saksbeh.: IAA	Ark.: 008
Kopi:	Avskr.:

Deres referanse

Vår referanse
2003/8000 510 SOL

Vår dato
15.02.2005

Høring av ECON-rapport 2004-089

ECON-analyse

Rapport 2004 – 089
Regelverk og innovasjon i landbruket.

Fylkesmannens høringsuttalelse:

Bakgrunn.

Landbruks- og matdepartementet (LMD) har bedt ECON Analyse vurdere landbrukslovgivningen i forbindelse med LMDs ønske om en forenkling av regelverket knytta til innovasjon og næringsutvikling i landbruket. Alt relevant lovverk er vurdert i rapporten og utredningen drøfter i hvilken grad dette fremmer eller hindrer nyskaping.

ECON-rapportens anbefalinger.

Rapporten påpeker at mye av særlovgivningen i landbruket virker hemmende på nyskapingen. Det bør være rom for regelendringer, særlig innen lovverket for allmenninger, konsesjon, odelslov, jordlov og husdyrkonsesjonslov. Iflg. rapporten konserverer dagens lovverk både eiendomsstruktur, eierskap og anvendelse av jord. Bl.a. foreslås å droppe delingsforbudet i jordloven, priskontrollen og den personlige boplikt etter konsesjonsloven. Det hevdes at fri prissetting vil kunne tiltrekke seg kjøpere med bedre ideer til utnyttelse av kapitalen enn det dagens lovgivning gir muligheter for og at man bør ta mer hensyn til lokale forhold særlig knyttet til bosetting og kulturlandskap.

Odelsloven foreslås fjernet. Dessuten hevdes det at de sterke individuelle allmenningsrettighetene kan hindre næringsutvikling, særlig i bygdeallmenninger der brukerrettighetene går foran næringsutvikling. Det påpekes at de individuelle rettighetene i utmarksforvaltningen virker "å være urimelig sterkt beskyttet".

Videre setter rapporten spørsmålsteget ved om ikke dagens produksjons- og omsetningsregulering er et hinder for mer effektiv produksjon og hindrer nye aktører å komme inn på markedet.

En del bestemmelser i matloven vurderes også som et betydelig etableringshinder innen matproduksjon og –omsetning. Her har imidlertid LMD bedt mattilsynet om en gjennomgang. Rapporten foreslår også at reiseliv blir definert som stedbunden næring ihht. plan- og bygningsloven (pbl) slik at man lettere kan utvikle overnattingstjenester, utnytte rekreasjonsverdier og opplevelser. Det påpekes det uheldige ved de store ulikheter i prosedyrer for saksbehandling og godkjenning kommuner imellom når det gjelder saker etter pbl.

Oppland har en variert brukstruktur.

Ser en bort fra at vi mangler en kyststripe er Oppland et Norge i miniatyr. Vi har svært ensidige og grisgrendte strøk i Valdres og Gudbrandsdalen, og vi har utpregede pressområder i Lillehammer- og Gjøvik-regionen og på Hadeland. Husdyrproduksjonen er konsentrert til dalstrøka og korn- og planteproduksjon til de mer sentrale områder. For Opplands vedkommende krever dette et lovverk som kan ivareta mangfoldet og de ulike utfordringene regionene står overfor. Dette er også viktig for en videre positiv utvikling i reiselivet, som er avhengig av levende bygder. Reiseliv og landbruk er svært viktig for mange Opplandskommuner.

I NATIONEN den 10. februar 2005 hevder hotellgründer Arthur Buchardt at turismen går dukken uten bygda. ”Øde bygder kan få dramatiske konsekvenser for norsk reiselivsnæring” sier han, og påpeker hvorfor turistene kommer til Norge. ”De vil oppleve frisk luft, kulturlandskap, små bygder som lever og spredte gårdsbruk. Dette er helt spesielt for Norge, men det er dette politikerne ikke forstår”, sier Buchardt, og hevder videre at vi må snu landbrukspolitikken på hodet og trenger en radikal omstilling i retning regionalt særpreg og sammenhengende regionalt landskap. Hans resept er bosetting på bygda og støtte til landbruket.

Skog- og utmarkslovgivningen.

Det er utvilsomt riktig at utmarkslovgivningen regulerer mulighetene for utnytting av utmarka. Oppland har store arealer, og store verdier, som forvaltes av bygde- og statsallmenninger. Næringsutvikling i utmark er satsingsområder i flere regioner og det vil være en fordel om regelverket her kan mykes opp slik at det blir litt enklere å kommersialisere aktiviteter og tiltak i utmarka.

Når det gjelder skoglovgivningen er det viktig at langtidshensyn fortsatt vektlegges.

Jord- og konsesjonlovgivningen.

Det slås fast at Oppland er det fylket hvor det gis flest avslag etter konsesjonsloven. Hovedårsakene er knytta til enten at bo- og driveplikta ikke oppfylles eller at prisen er for høy. Lovgivningen skal sikre rasjonelle bruk og opprettholde bosetting. Bosettingshensynet er særlig viktig for dal- og fjellbygdene i Oppland som preges av negativ befolkningsutvikling. I våre pressområder drives prisene på landbrukseiendommer i været da de er attraktive som boplasser, og her er det vekst i folketallet.

Dersom man lempet på jordlovens delingsbestemmelser og priskontrollen i konsesjonsloven må man regne med at omsetningen av landbrukseiendommer øker – og det blir mindre strukturrasjonalisering. Innen det tradisjonelle landbruket i Oppland er det et utbredt samarbeid i dag (samdriftsfylke nr.1) og dette vil antakelig kunne fortsette selv om man lempet noe på jord- og konsesjonslovgivningen. Man vi også kunne få inn nye eiere som kan tilføre bygdesamfunnene nye impulser ,og dette bør ses på som positivt.

Plan- og bygningsloven må markedsorienteres.

Oppland er det klart største reiselivsfylket i Norge målt etter antall overnattinger. Det er særlig hyttene som bidrar og disse befinner seg stort sett i bygdene våre. Gjennom de siste 10-15 årene har det blitt bygget opp mange bygdeturisme- og gardsmatbedrifter i Oppland som er avhengig av at tilbudene blir markedsført. Som rapporten påpeker er skilting et problem for mange, og for Opplands del er det viktig at det tas tak i dette slik at saksgangen forenkles. Både landbruksminister Sponheim og samferdselsminister Skogsholm har frontet at det skal bli klarere kjøreregler her, noe som er positivt for de mange småbedriftene vi har i Oppland.

Plan og bygningsloven skal avveie ulike sektorinteresser og baserer seg på at det tas helhetlige vurderinger. Det er stor forskjell på arealpresset i de ulike regioner i Oppland og dette bør også lovverket ta hensyn til.

I forhold til det bynære landbruket, med mye høyproduktive arealer, er det viktig at plan- og bygningsloven fortsatt håndteres slik at man får en bærekraftig samfunnsutvikling og arealutnyttelse.

Lover og regler må stimulere til verdiskapning.

Oppland er langt framme når det gjelder tilleggsnæringer i landbruket. Særlig gjelder dette bygdeturisme, gardsmat og trebearbeiding, men vi har også bra aktivitet innen Inn på tunet/Grønn omsorg og andre tjenesteytende næringer. Sammen med det tradisjonelle landbruket som også er sterkt i Oppland, skaper dette mangesystemet entusiasme, nettverk, kompetanse, verdier og arbeidsplasser, og er med på å sikre bosetting i hele fylket. Ved gjennomgang av regelverket er det viktig å ha dette i bakhodet.

Kjell Joar Rognstad
overingeniør

Solveig Olerud
avdelingsdirektør